

دانشگاه پیام نور

پایان نامه

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در رشته زیست‌شناسی علوم جانوری

دانشکده علوم پایه دانشگاه پیام نور مرکز تهران

گروه علمی زیست‌شناسی

عنوان پایان نامه :

تاثیر مصرف خوراکی مورفین توسط مادران باردار بر
تکوین سیستم چشایی در جنین‌های موش بزرگ
آزمایشگاهی نژاد ویستار

استاد راهنما :

دکتر مینا رضانی

استاد راهنمای همکار:

دکتر هدایت صحرائی

نگارش:

وحید حکیمی گیلانی

اردیبهشت ماه ۱۳۸۹

تصویب نامه

پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته: زیست شناسی (علوم جانوری)

تحت عنوان:

"تاثیر مصرف خوراکی مورفین توسط مادران باردار بر تکوین سیستم چشایی در جنین های موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار"

ساعت: ۱۴-۱۵

تاریخ دفاع: ۸۹/۰۲/۳۰

درجه ارزشیابی: عالی

نمره پایان نامه: ۱۹/۰۵

امضاء	مرتبه علمی	نام و نام خانوادگی	هیات داوران
	استاد	دکتر مینار مضای	استاد راهنمای اول
	دانشیار	دکتر هدایت صحرایی	استاد راهنمای همکار
	استاد	دکتر حسین بهادران	استاد داور
	استاد	دکتر سیمانصری	نماینده علمی گروه

تقدیم به پدر و مادرم:

عزیزانی که حمایت های مادی و معنوی شان همواره مشوق ادامه راهم بود.

تقدیم به سرکار خانم هاله عاملی:

دوست عزیزی که در تمام مراحل این راه سخت در کنارم بود.

مهربانی که اگر کمک های صمیمانه اش نبود، هرگز به این موفقیت نمی رسیدم.

به نام یکتای بی همتا

آنکه انسان را آفرید و به او قدرت تفکر و اندیشه داد، تا آگاهانه در مسیر حقیقت و کمال گام نهد. سپاس بی پایان خدای را که در به ثمر نشانیدن آرزوهای پدر و مادرم مرا یاری کرد. وظیفه خود می دانم از تلاش های عزیزانی که یاری گر من در این مسیر پر فراز و نشیب بودند تشکر نمایم.

با سپاس فراوان از جناب آقای دکتر هدایت صحرایی که صبورانه رهنمود های علمی تحقیقاتی خود را که دسترنج تجربیات سالیان دراز را در بر داشت در کف اخلاص به من نمودند. با تشکر فراوان از سرکار خانم دکتر مینا رضانی که از راهنمایی ها و علم و دانش فراوان ایشان بهره بسیار گرفتم.

با تشکر فراوان از سرکار خانم دکتر سیما نصری ، مدیر گروه محترم زیست شناسی جانوری ، که همواره در جهت رفع مشکلات دانشجویان گروه تلاش نمودند.

با تشکر و سپاس بی پایان از دوست و همکلاسی عزیزم سرکار خانم هاله عاملی که صمیمانه و به دور از آرایش با من همراهی نمودند. مهربانی که اگر همراهم نبود هرگز به این موفقیت نائل نمی آمدم.

چکیده:

مقدمه: در تحقیقات قبلی مشخص شده است که مصرف مورفین در طول بارداری، می تواند باعث ایجاد نقص و تاخیر در تکامل دستگاه عصبی جنین شود، در این مطالعه تغییرات سیستم چشائی جنین مادرانی که در دوران بارداری مورفین خوراکی دریافت کرده بودند مورد بررسی قرار گرفته است.

روش کار: موش های ماده بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار با میانگین وزنی 200-220 گرم مورد استفاده قرار گرفتند. 24 ساعت پس از آمیزش با موش های نر، ماده ها جدا شدند و اسمیر واژینال آن ها برای کشف اسپرم به دست آمد. این روز به عنوان روز صفر جنینی (E0) در نظر گرفته شد. سپس ماده ها به طور تصادفی به گروه های آزمایش و شاهد تقسیم شدند. گروه شاهد در طول آزمایش آب شرب شهری و گروه آزمایش آب شرب شهری حاوی مورفین (0/05 mg/kg) دریافت کردند. در روز 19 بارداری (E19) موش ها با استفاده از دوز بالای کلروفورم کشته شده و جنین ها طی عمل جراحی از بدن حیوان خارج شدند و در فرمالین 10% فیکس شدند. در ضمن خون موش هادر لوله های اپندروف جمع آوری و برای تعیین سطح کورتیکوسترون با استفاده از روش الایزا مورد استفاده قرار گرفت. وزن جنین ها و طول آنها اندازه گیری شد. سپس سر جنین ها جدا و مراحل پردازش بافتی، برش گیری و رنگ آمیزی به روش هماتوکسیلین - ائوزین انجام شد. سیستم چشائی نمونه ها بوسیله ی میکروسکوپ نوری و نرم افزار موتیک (MOTIC) تحت بررسی قرار گرفت.

نتایج: سطح کورتیکوسترون پلاسما در گروه آزمایش و گروه شاهد تغییری نداشت. هیچ تفاوتی میان طول و وزن جنین ها در گروه آزمایش و گروه شاهد وجود نداشت. در بررسی های میکروسکوپی، زبان دارای یک شکل بیضوی با قطر کوچک و قطر بزرگ است. در آزمایشات ما، قطر بزرگ زبان در گروه آزمایش در مقایسه با گروه شاهد کاهش یافته بود که در نتیجه موجب کاهش مساحت زبان شد. اما قطر کوچک زبان در دو گروه تغییری نداشت. به علاوه تعداد سلول های زبان در گروه آزمایش افزایش یافته بود اما اندازه آن ها در مقایسه با گروه شاهد کاهش یافته بود. تعداد سلول ها در ساقه مغز در گروه آزمایش افزایش یافته بود. اما، اندازه سلول ها کاهش یافته بود. در قشر پاریتال سه لایه وجود دارد که قطر آن ها در گروه های آزمایش کاهش یافته بود. به طور مشابه، اندازه سلول ها در قشر پاریتال در هر سه لایه در گروه آزمایش کاهش یافته بود. اما تعداد سلول ها در این گروه در قشر پاریتال افزایش یافته بود.

بحث: با توجه به نتایج ما، کاهش در قطر بزرگ زبان در گروه آزمایش از یک سو و افزایش در تعداد سلول ها به همراه کاهش در اندازه سلولی از سوی دیگر، به نظر می رسد تجویز مورفین در دوران بارداری می تواند موجب نقص در تکوین زبان شود. به علاوه، با توجه به افزایش در تعداد سلول و کاهش در اندازه سلولی ساقه مغز و قشر پاریتال، احتمالاً مورفین می تواند تکوین نواحی مرکزی مرتبط با سیستم چشائی را تحت تاثیر قرار دهد.

کلمات کلیدی: سیستم چشائی، زبان، مورفین، موش بزرگ آزمایشگاهی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
1	فصل اول: مقدمه
2	1-1. مورفین
2	1-1-1. تاریخچه
3	1-1-2. اویوپتین ها (EOP)
5	1-1-3. ساختار شیمیائی و خواص مورفین
6	1-1-4. فارماکوکینتیک مورفین
7	1-1-5. گیرنده های اویوئیدی
9	1-1-6. مکانیسم عمل اویوئید ها
11	1-1-7. اثر مورفین بر اندام های مختلف
11	1-1-7-1. اثر بر دستگاه عصبی مرکزی
12	1-1-7-2. آثار محیطی
13	1-1-7-3. تحمل و وابستگی
13	1-1-7-3-1. تحمل
13	1-1-7-3-2. وابستگی روانی
13	1-1-7-3-3. وابستگی فیزیولوژیک

- 15 2-1.هورمون کورتیکوسترون و نقش گیرنده های اویپوئیدی بر ترشح آن
- 15 1-2-1.غده فوق کلیوی
- 16 1-1-2-1.بخش قشری غده فوق کلیوی
- 16 2-1-2-1.اثرات فیزیولوژیک هورمون های قشر غده فوق کلیه
- 17 3-1-2-1.اثرات گلوکوکورتیکوئید ها
- 20 4-1-2-1.تنظیم ترشح کورتیکوستروئید ها
- 21 5-1-2-1.تنظیم محور HPA(هیپوتالاموس-هیپوفیز-آدرنال)
- 23 6-1-2-1.نقش گیرنده های اویپوئیدی
- 25 3-1.سیستم چشائی
- 25 1-3-1.کلیات
- 25 2-3-1.آناتومی
- 29 3-3-1.تکوین پایپلا های چشائی و تکامل عصب رسانی آکسونی به سیستم عصبی مرکزی
- 29 1-3-3-1.تکوین جوانه های چشائی
- 30 2-2-3-1.تکامل عصب رسانی آکسونی سیستم چشائی به سیستم عصبی مرکزی
- 31 4-3-1.دلایل انتخاب موضوع
- 33 فصل دوم:مواد و روش ها
- 34 1-2.نمونه مورد آزمایش
- 35 1-1-2-خصوصیات کلی حیوان
- 35 2-1-2.شرایط نگه داری و پرورش حیوان

37	2-2. مواد مصرفی
37	1-2-2. مواد مصرفی جهت بررسی ماکروسکوپی
37	2-2-2. مواد مصرفی جهت بررسی میکروسکوپی
38	3-2. وسایل
38	1-3-2. وسایل مورد استفاده جهت بررسی ماکروسکوپی
39	2-3-2. وسایل مورد استفاده جهت بررسی میکروسکوپی
40	4-2. طرز تهیه محلول ها و رنگ های مورد استفاده
40	1-4-2. طرز تهیه چسب آلبومین
40	2-4-2. طرز تهیه ائوزین الکلی
40	3-4-2. طرز تهیه هماتوکسیلین هاریس
41	5-2. انتخاب روش تجویز مورفین
41	6-2. روش کار
42	1-6-2. گروه آزمایش
42	2-6-2. گروه شاهد
46	3-6-2. مرحله آبگیری ، شفاف سازی و آغشته شدن به پارافین
46	4-6-2. مرحله بلوک گیری
47	5-6-2. مرحله برش گیری
50	6-6-2. مرحله رنگ آمیزی

51	7-6-2.مرحله مونتاژ کردن با چسب انتالن
52	7-2.چگونگی تعیین سطح کورتیکوسترون پلاسما
53	8-2.چگونگی بررسی قسمت های مورد آزمایش در گروه آزمایش و گروه شاهد
55	فصل سوم:نتایج
56	3-1.اثر تجویز خوراکی مورفین بر غلظت کورتیکوسترون پلاسما
57	3-2.اثر تجویز خوراکی مورفین بر تغییرات ماکروسکوپی
60	3-3.اثر تجویز خوراکی مورفین بر تغییرات مورفومتریک
71	3-4.اثر تجویز خوراکی مورفین بر تغییرات میکروسکوپی
86	فصل چهارم:بحث ، نتیجه گیری و پیشنهادات
92	پیشنهادات
93	منابع

فهرست اشکال

صفحه	عنوان
2	شکل 1-1. تخمدان گیاه پاپاور سومنیفروم
5	شکل 1-2. ساختار شیمیائی مورفین
8	شکل 1-3. ساختار گیرنده های اوبیوئیدی
11	شکل 1-4. مکانیسم عمل گیرنده های اوبیوئیدی
15	شکل 1-5. تصویر شماتیک از غده فوق کلیه
17	شکل 1-6. ساختمان مولکولی هورمون کورتیکوسترون
20	شکل 1-7. تصویر شماتیک از تنظیم ترشح کورتیکواستروئید ها
21	شکل 1-8. تصویر شماتیک از تنظیم محور هیپوتالاموس-هیپوفیز-قشر فوق کلیه
26	شکل 1-9. تصویر شماتیک از یک جوانه چشائی
27	شکل 1-10. ارتباطات عصبی جوانه های چشائی با آکسون های سیستم عصبی مرکزی
34	شکل 2-1. تصویر کلی از موش رت نژاد ویستار
36	شکل 2-2. قفس های نگه داری حیوانات
43	شکل 2-3. تصویر اسمیر واژنی مشاهده شده و حصول اطمینان از بارداری
43	شکل 2-4. تصویر موش باردار بیهوش شده درون دسیکاتور حاوی کلروفورم
44	شکل 2-5. تصویر تخته و ست تشریح
	شکل 2-6. تصویر موش ماده بعد از بیهوشی و باز نمودن شکم به کمک جراحی و نمایش جنین
44	های داخل رحم

- 45 شکل 2-7. تصویر جنین های به دست آمده از موش جراحی شده به همراه پوسته رحمی
- 45 شکل 2-8. تصویر جنین ها بعد از خارج نمودن از پوسته رحمی جهت آزمایشات
- 46 شکل 2-9. تصویر دستگاه پردازشگر بافتی
- شکل 2-10. تصویر دستگاه ذوب پارافین برای قالب گیری به همراه قالب های فلزی و بلوک های بافتی
- 47
- 48 شکل 2-11. تصویر دستگاه میکروتوم
- 49 شکل 2-12. تصویر دستگاه حمام آبی (بن ماری)
- 49 شکل 2-13. تصویر دستگاه لام خشک کن
- 50 شکل 2-14. تصویر دستگاه Tissue Dry Oven
- 51 شکل 2-15. تصویر ست رنگ آمیزی
- 52 شکل 2-16. لام های رنگ آمیزی شده، آماده جهت بررسی های میکروسکوپی
- 53 شکل 2-17. میکروسکوپ متصل به رایانه و نرم افزار موتیک
- شکل 3-2-1. تصویر طول محور سری -دمی در جنین های 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه های آزمایش و شاهد
- 58
- شکل 3-3-1. تصویر برش ساجیتال از ناحیه زبان جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه شاهد
- 61
- شکل 3-3-2. تصویر برش ساجیتال از ناحیه زبان جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه آزمایش
- 62
- شکل 3-3-3. تصویر برش ساجیتال از ناحیه قشر مغز جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه شاهد
- 66

- شکل 3-3-4. تصویر برش ساجیتال از ناحیه قشر مغز جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه آزمایش 67
- شکل 3-4-1. تصویر تراکم سلول های ناحیه زبان جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه شاهد 72
- شکل 3-4-2. تصویر تراکم سلول های ناحیه زبان جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه آزمایش 73
- شکل 3-4-3. تصویر تراکم سلول ها در ناحیه ساقه مغز جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه شاهد 76
- شکل 3-4-4. تصویر تراکم سلول ها در ناحیه ساقه مغز جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه آزمایش 77
- شکل 3-4-5. تصویر تراکم سلول ها در لایه خارجی ناحیه قشر مغز جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه شاهد 80
- شکل 3-4-6. تصویر تراکم سلول ها در لایه خارجی ناحیه قشر مغز جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه آزمایش 80
- شکل 3-4-7. تصویر تراکم سلول ها در لایه میانی ناحیه قشر مغز جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه شاهد 82
- شکل 3-4-8. تصویر تراکم سلول ها در لایه میانی ناحیه قشر مغز جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه آزمایش 82
- شکل 3-4-9. تصویر تراکم سلول ها در لایه داخلی ناحیه قشر مغز جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه شاهد 84
- شکل 3-4-10. تصویر تراکم سلول ها در لایه داخلی ناحیه قشر مغز جنین 19 روزه موش بزرگ آزمایشگاهی نژاد ویستار در گروه آزمایش 84

فهرست نمودار ها

صفحه	عنوان
56	نمودار 3-1-1. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر سطح کورتیکوسترون پلاسما
57	نمودار 3-2-1. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر طول سری -دمی جنین ها
59	نمودار 3-2-2. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات وزن جنین ها
63	نمودار 3-3-1. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات قطر بزرگ زبان
64	نمودار 3-3-2. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات قطر کوچک زبان
65	نمودار 3-3-3. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات مساحت زبان
68	نمودار 3-3-4. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات ضخامت لایه خارجی قشر مغز
69	نمودار 3-3-5. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات ضخامت لایه میانی قشر مغز
70	نمودار 3-3-6. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات ضخامت لایه داخلی قشر مغز
74	نمودار 3-4-1. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات تعداد سلول های زبان
75	نمودار 3-4-2. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات اندازه سلول های زبان
78	نمودار 3-4-3. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات تعداد سلول های ساقه مغز
79	نمودار 3-4-4. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات اندازه سلول های ساقه مغز
81	نمودار 3-4-5. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات تعداد سلول های لایه خارجی قشر مغز
81	نمودار 3-4-6. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات اندازه سلول های لایه خارجی قشر مغز
83	نمودار 3-4-7. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات تعداد سلول های لایه میانی قشر مغز

نمودار 3-4-8. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات اندازه سلول های لایه میانی قشر مغز 83

نمودار 3-4-9. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات تعداد سلول های لایه داخلی قشر مغز 85

نمودار 3-4-10. تاثیر مصرف خوراکی مورفین بر تغییرات اندازه سلول های لایه داخلی قشر مغز 85

فصل اول

مقدمه

1-1- مورفین

1-1-1- تاریخچه

300 سال پیش از میلاد مسیح Theophrastus تریاک یا اپیوم¹ را شناسائی کرد. این ماده در ضمن پژمرده شدن گلبرگ های گونه خاصی از گیاهان خشخاش به نام پاپاور سومنیفروم² و با تیغ زدن به تخمدان آن به صورت عصاره شیری رنگی از آن خارج می شود و اگر تقریباً یک شبانه روز در مجاورت هوا قرار گیرد با تبخیر تدریجی به صورت صمغی قهوه ای رنگ در آمده و در جدار تخمدان باقی می ماند که با تراشیدن آن از جدار تخمدان تریاک به دست می آید (Backer and Harris, 1995). (شکل 1-1).

شکل 1-1- تخمدان گیاه پاپاور سومنیفروم (Benyne, 1994).

---

¹ -Opium

² -*Papaver somnifrom*

تریاک یکی از قدیمی ترین دارو های شناخته شده توسط انسان است که در حدود صد ها سال است که از آن برای اهداف پزشکی استفاده می کنند و به عنوان یک ماده موثر در ایجاد سرخوشی³ ، ضد دردی⁴ و خواب آوری مطرح می باشد. در اوائل قرن نوزدهم Sertorner ماده قلیائی فعالی به نام مورفین را از تریاک استخراج کرد که بسیاری از خواص تریاک را به آن نسبت می دهند. در طی همین قرن آلکالوئید های دیگری نظیر کدئین و پاپاورین نیز از تریاک استخراج شد. شیره تریاک حاوی حدود 20 نوع آلکالوئید می باشد. از نظر فارماکولوژی آلکالوئید های تریاک را به دو دسته شیمیائی تقسیم می کنند :

1- مشتقات بنزوکینولین مثل پاپاورین (شل کننده عضلات صاف) و نوسکاپین (ضد سرفه)

2- مشتقات فناترن مثل مورفین و کدئین (ضد درد و مخدر) و تبائین (Goodman et al,2001).

1-1-2- اوپیوئید ها (EOP)

اصطلاح اوپیوئید واژه ای است که امروزه برای ترکیبات پپتیدی درون زاد با خواص شبه تریاک به کار می رود. این ترکیبات اگرچه دارای صفات مشترک بسیاری از نظر فارماکولوژی با اوپیوئید ها هستند اما از نظر بیو شیمیائی و اثر بر مسیر های نورونی اختلافات واضحی با یکدیگر دارند. وجود این ترکیبات در شیر انسان و گاو ، مایع مغزی نخاعی انسان و نیز عصاره های بافت مغزی مشاهده شده است (Bardo et al,1995).

---

³ -Euphoria

⁴ -Analgesia

پپتید های درون زاد را به سه خانواده تقسیم می کنند که عبارتند از : انکفالین ها⁵ ، اندروفین ها⁶ و دینورفین ها⁷. این پپتید های اوپیوئیدی درون زاد در ایجاد پاداش مغزی مهم هستند و با سیستم دوپامینی مغز میانی فعل و انفعال دارند (Hyman et al,2006).

در سال 1974 Wahlstrom و Ternius توانستند پپتیدی را از عصاره مغزی جدا کنند که می توانست فعالیت اوپیوئیدی را که سبب مهار انقباضات ناشی از الکتریسیته در ایلئوم می شود ، تقلید نموده و به گیرنده های اوپیوئیدی متصل گردد (Rang and Ritter,2000).

پپتید های اوپیوئیدی درون زاد به طور وسیعی در مغز منتشر شده اند. این پپتید ها فعالیت نوروون های دوپامینرژیک را تعدیل می کنند (Bjomebek,2007,Katzung,2001). سه نوع از گیرنده های اوپیوئیدی متصل به G-پروتئین ها (مو ، کاپا و دلتا) (Brady et al,1994) ، به این پپتید های اوپیوئیدی با تمایل مختلفی متصل می شوند. انکفالین ها تمایل زیادی به گیرنده های دلتا دارند اما به گیرنده های مو هم متصل می شوند. بتا-اندروفین ها به هر دو گیرنده های مو و دلتا متصل می شوند. دینورفین ها تنها پپتید های اوپیوئیدی هستند که تمایل بالایی به گیرنده های کاپا دارند (Chavkin et al,1982). اثر پاداشی اوپیوئید ها به وسیله فعالیت گیرنده های مو و دلتا میانجیگری می شود (Melichar et al,2001). یکی از اثرات انکفالین ها تنظیم ترشح نورواندوکرین ها است که از طریق کاهش نوروپپتید های هیپوتالاموس این اثر خود را اعمال می کنند و در ترشح دو هورمون وازوپرسین و اکسی توسین از هیپوفیز خلفی نقش دارند (Koob,1992).

---

⁵ -Enkephalins

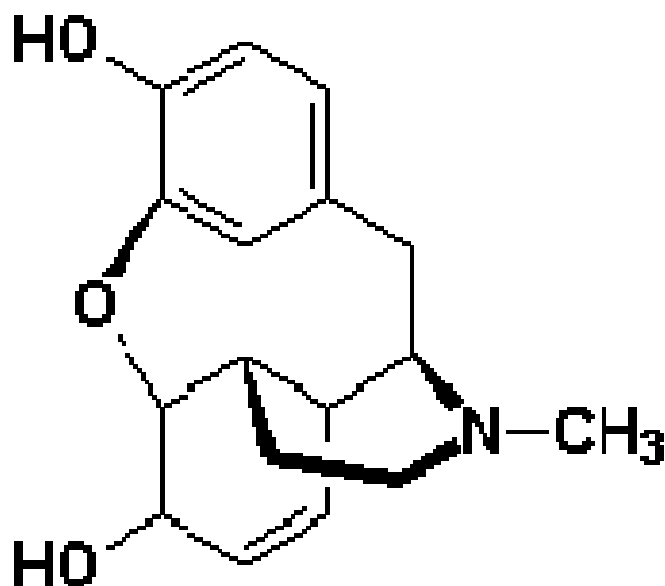
⁶ -Endorphins

⁷ -Dynorphins

این گیرنده ها روی نورون های درون سیستم های عصبی مرکزی و محیطی و علاوه بر آن روی بعضی از سلول های ایمنی یافت می شوند. مشخص شده است که این گیرنده ها در سیستم عصبی به طور بارز در پاسخ به استرس ، درد ، انگیزه و پاداش دخالت دارند. این گیرنده ها تعدیل کننده مهارى نورونی هستند و عملکرد شاخص آن ها کاهش احتمال انتقال سیگنال از طریق نورون ها به جایی است که تفسیر می شوند (Margolis et al,2006,Mayford et al,1997)

1-1-3- ساختار شیمیائی و خواص مورفین :

ساختار مولکولی مورفین در سال 1925 توسط Gulland و Robinson پیشنهاد شد. مورفین ($C_{17}H_{19}N_3$) دارای پنج حلقه فنلی (A) ، حلقه سیکلوهگزان (B) ، حلقه سیکلوهگزنول (C) ، حلقه ان متیل پیریدین⁸ (D) و حلقه فوران⁹ (E) می باشد. (شکل 1-2).

شکل 1-2- ساختار شیمیائی مورفین (Benyne,1994).

⁸ -N-Methyl-Piperidine

⁹ -Furan